

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของลักษณะปรากฏของพันธุ์ไก่พื้นเมือง ในภาคใต้

Study on Basic Data of Phenotypic Characteristic of Native Chicken
in Southern Thailand

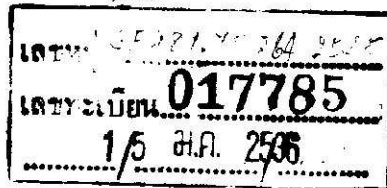
โดย

สุธา	วัฒนสิทธิ์
วรวิทย์	วิเศษชาติ
สุนทร	ชลดำรงกุล
สมเกียรติ	สายธนู

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เสนอ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
พฤศจิกายน 2535

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของลักษณะปรากฏของพันธุ์ไก่พื้นเมืองในภาคใต้
Study on Basic Data of Phenotypic Characteristic of Native
Chicken in Southern Thailand

ชื่อผู้วิจัย สุธา วัฒนสิทธิ์
 วรวิทย์ วนิชภักษาคติ
 สุพรรณ ชลดำรงศ์กุล
 สมเกียรติ สายธนู
ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

ไก่พื้นเมืองในภาคใต้จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก คือ 1). ไก่พื้นเมืองของไทย ประกอบด้วยไก่คูหรือไก่ชน และไก่แจ้ 2). ไก่พื้นเมืองที่นำเข้ามาจากประเทศจีน ประกอบด้วยไก่เบตง ไก่ตะเภาทอง ไก่เก้าซึ้ง และไก่เซียงไฮ้ ไก่พื้นเมืองมีความสามารถทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี หากินเก่งและมีอัตราการผสมติดสูง ตลอดจนมีความต้านทานต่อโรคต่าง ๆ รวมทั้งปรสิตไก่ได้ดี แต่มีอัตราการเจริญเติบโตและปริมาณไข่ต่อปีต่ำคือ 45-90 ฟองต่อปี

Study on Basic Data of Phenotypic Characteristic of
Native Chicken in southern Thailand.

by

Sutha Wattanasit
Worawit Vanichaphichat
Surapol Choldumrongkul
Somkiat Saithanoo

Department of Animal Science, Faculty of Natural
Resources. Prince of Songkla University.

Abstract

Native Chickens in Southern Thailand are divided into two main groups. First is Thai native Chickens group, Thai native breeds of fighting Cock and Thai bantams. Second is Chinese native chickens, Betong Tapoathong Shanghai and Kaochang.

Both groups of native chickens seem to be better able to tolerate extremely high temperature and also more resistant to some diseases, including fowl pox. Native chickens have a relatively slow growth rate, giving an annual total of 45-90 eggs.

บทนำ

ไก่พันธุ์พื้นเมืองส่วนใหญ่มีบรรพบุรุษมาจากไก่ป่า (Jungle fowl) ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Gallus gallus* พบอยู่ทั่วไปในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากนั้นได้กระจายไปสู่ส่วนต่าง ๆ (Horst, 1988) สำหรับประเทศไทยไก่พื้นเมืองมีบรรพบุรุษมาจากไก่ป่าสีแดง (red jungle fowl)

ไก่พื้นเมืองมีคุณสมบัติที่ดีคือ ความสามารถในการปรับตัวได้ค่อนข้างดีในสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างเลวไม่ว่าด้านอาหารหรือการจัดการเลี้ยงดูทั่ว ๆ ไป เมื่อเปรียบเทียบกับไก่พันธุ์อื่น ๆ (นก และคณะ, 2528 และกาญจนา และคณะ, 2531) Horst (1988) รายงานว่าไก่พื้นเมืองเป็นที่นิยมบริโภค เนื่องจากมีสีผิวหนัง รสชาติ และเนื้อไม่มีไขมัน และมีความสามารถในการทนทานต่ออุณหภูมิสูง ๆ มีความต้านทานโรคได้ดี รวมทั้งมีตาข่ายไก่ (fowl pox) (Petersen, 1991) เนื่องจากมีการผลิตจำนวนน้อย จึงทำให้ราคาสูงกว่าไก่พันธุ์เนื้อและราคาค่อนข้างจะมีความแปรปรวนน้อย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ราคาไก่รุ่นพันธุ์พื้นเมืองและไก่รุ่นพันธุ์เนื้อในภาคใต้ (บาท/กิโลกรัม)

ปี	ไก่รุ่นพันธุ์พื้นเมือง	ไก่รุ่นพันธุ์เนื้อ
2527	26.57	17.48
2528	25.91	15.98
2529	26.98	18.47
2530	27.06	18.61
2531	29.66	19.98

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2531)

การปรับปรุงการผลิตสัตว์เพื่อให้มีสมรรถนะในการผลิตที่ดีนั้น การปรับปรุงพันธุ์เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะมีการปรับปรุงด้านอาหาร และการจัดการอื่น ๆ และก่อนที่จะปรับปรุงพันธุ์จำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานทางด้านลักษณะปรากฏ (phenotypic characters) ของไก่พื้นเมืองพันธุ์ต่าง ๆ ว่ามีลักษณะประจำพันธุ์อย่างไร เพื่อที่จะสามารถวางแผนการปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองในภาคใต้ให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงดูของเกษตรกรในชนบทต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

การสำรวจ

การสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับไถ้พื้นเมืองพันธุ์ต่าง ๆ ในเขตภาคใต้ได้ปฏิบัติติดต่อกันระหว่างเดือน ธันวาคม 2533 - สิงหาคม 2534 โดยแหล่งที่มาของข้อมูลที่สำคัญคือสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอและจังหวัด เกษตรกรผู้เลี้ยง เพื่อจำหน่ายพันธุ์และบางลักษณะที่ศึกษาเนื่องจากมีความแปรปรวนสูง เพื่อลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่อาจเกิดขึ้นจากการสำรวจ จึงได้ซื้อไถ้พื้นเมืองบางพันธุ์มาทำการศึกษาลักษณะ

การศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ ได้แก่ สีขน สีผิวหนัง ลักษณะหงอน การให้ผลผลิตไข่ อัตราการฟักออก

ผลการทดลองและวิจารณ์

จากการศึกษาพันธุ์ไถ้พื้นเมืองในภาคใต้นั้นสามารถจะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. ไถ้พื้นเมืองของไทย
2. ไถ้พื้นเมืองที่นำมาจากประเทศจีน

ไถ้พื้นเมืองของไทย

ไถ้พื้นเมืองของไทย ในกลุ่มนี้ประกอบด้วยไถ้ฮูหรือไถ้ชุน และไถ้แจ้

ไถ้ฮู

ไถ้ฮูหรือไถ้ชุน เป็นไถ้พื้นเมืองที่มีลักษณะเด่นคือ ชอบชน ชอบตี ชาวบ้านนิยมเลี้ยงกันมากเพราะเอื้อประโยชน์ให้หลายวัตถุประสงค์ โดยเกษตรกรจะเลี้ยงเพื่อบริโภคเนื้อ และขายเกษตรกรบางกลุ่มเลี้ยงเพื่อขายเป็นไถ้ชุน เป็นต้น ซึ่งพอจะแยกเป็นกลุ่มย่อยหรือชนิด (varieties) ต่าง ๆ ได้ตามสีขนที่แตกต่างกันไป

เหลืองหางดำ

เหลืองหางดำเป็นไถ้ชุนพันธุ์หนึ่งของไทย ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากไถ้ชุนพันธุ์อื่น ๆ คือ สีขนที่หลังมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเหลือง ตัวผู้โตเต็มวัย (adult) มีน้ำหนักตัว 3.1-3.4 กิโลกรัม ส่วนตัวเมียจะมีน้ำหนักตัว 1.9-2.4 กิโลกรัม

ลูกไถ้ที่เกิดใหม่จะมีสีเหมือนกับประดู่หางดำ และเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว สีขนจึงเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเหลือง ส่วนด้านท้องของตัวผู้โตเต็มวัยสีขนส่วนใหญ่จะเป็นสีดำ ส่วนของสีขนที่หลัง คอ สร้อยคอ ขนรองหางตอนบน และขนรองหลัง และขนปีก จะเป็นสีเหลือง

รูปที่ 1 เหลืองหางดำเพศผู้

รูปที่ 2 เหลืองหางดำเพศเมีย

รูปที่ 3 เหลืองหางขาวเพศผู้

รูปที่ 4 ขนปีกของเหลืองหางขาวเพศผู้

รูปที่ 5 ประตูทางชาวเพสผู้

รูปที่ 6 สีขาวชนขนหางของประตูทางชาวเพสผู้

รูปที่ 7 ประดู่หางดำเพศผู้ในระยะไก่อุ่น

รูปที่ 8 ประดู่หางดำเพศผู้เมื่อโตเต็มวัย

รูปที่ 9 เชี่ยวไช่กาเพศผู้

รูปที่ 10 ขนปีกของเชี่ยวไช่กาเพศผู้

ลูกไก่พบว่ามียีสี่ขาปรากฏอยู่ที่ส่วนหัวและปีกน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพวกประตูทาง
ดำ เมื่อเข้าสู่ระยะ ไก่รุ่นชนบรี เวลหลังจะมีสีด้าแก่มน้ำเงิน ส่วนชนบรีเวททองจะมีสีด้า ชนบรี
เวททองและชนบิน 2 ชนิดแรกอาจจะมีหรือไม่มีสี่ขาปรากฏให้เห็นก็ได้ และบางครั้งจะพบชนบรี
เวทหน้าและใต้ปากล่าง ดังแสดงในรูปที่ 9 และ 10

ไก่แจ้

ไก่แจ้ เป็นไก่พันธุ์พื้นเมืองที่สำคัญอีกพันธุ์หนึ่ง แต่ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เป็นไก่สวยงาม
มากกว่าเพื่อบริโภค ไก่กลุ่มนี้เกษตรกรเลี้ยงกันน้อย ไก่แจ้มีลักษณะตัวเล็กเตี้ย มีน้ำหนักตัว
ประมาณ 0.5-0.6 กิโลกรัม สีขนส่วนใหญ่จะมีสีด้าล้วน หรือสีชาวล้วนเป็นส่วนใหญ่ และหงอน
เป็นชนิดหงอนจักร ปัจจุบันไก่แจ้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจน้อยลง

ไก่คู ไก่ในกลุ่มนี้พบว่าเกษตรกรให้ความสำคัญในการคัดเลือกพันธุ์ จึงทำให้ลักษณะ
ต่าง ๆ ประจำพันธุ์ยังคงดำรงอยู่ได้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรเลี้ยงจำนวนน้อย แต่มีราคา
ดี ถ้าหากว่ามีลักษณะประจำพันธุ์ถูกต้องเด่นชัด เพราะผู้ที่เลี้ยงไก่เพื่อไว้เป็นไก่ชนจะดูลักษณะ
ประจำพันธุ์เป็นสำคัญ เช่น เชื่อว่า ไก่ที่มีสีเหลืองหางขาว หรือประตูหางขาวจะเป็นลักษณะของ
ไก่ชนที่ดี (ประจิม, 2531) ดังนั้นจึงสามารถจะพบไก่กลุ่มนี้ได้ทั่ว ๆ ไปในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้

ไก่พันธุ์พื้นเมืองที่นำมาจากประเทศจีน

ไก่พื้นเมือง ในกลุ่มนี้ เป็นไก่ที่ถูกนำเข้ามาเลี้ยง โดยคนเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ และ
มีกระจายอยู่ในเฉพาะชุมชนที่มีคนเชื้อสายจีนตั้งถิ่นฐานอยู่ ไก่พันธุ์พื้นเมืองในกลุ่มนี้ ได้แก่

ไก่เบตง

ไก่เบตง ชื่อไก่พันธุ์นี้ตั้งชื่อตามชื่ออำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งเชื่อว่าเป็นแหล่ง
ของไก่เบตง ลักษณะลูกไก่จะมีสีเหลืองอ่อน หรือเหลืองอมขาว ขนจะงอกช้า โดยพบว่าในช่วง
ระยะอายุ 4 สัปดาห์ จะมีเพียงขนบิน และขนรองปีกเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะมีลักษณะแคบและสั้น
กว่าไก่พื้นเมืองพันธุ์อื่น ๆ ไก่รุ่นไก่พบว่ามีการพัฒนาของขนหาง และเมื่อไก่เบตงโตเต็มวัย พบว่า
มีขนรองปีกเพียง 4-8 ขนเท่านั้นที่พัฒนาเต็มที่ ส่วนขนหางจะสั้น 13 และ 14

ไก่ตัวผู้จะมีขนสีเหลืองแดง ส่วนตัวเมียจะมีขนเหลืองขาว และจะมีสี่ขาบ้างบริเวณ
ผิวหนังส่วนบนของขนบิน ซึ่งพบในเฉพาะตัวเมียเท่านั้น สิวหนังจะมีลักษณะ เช่นเดียวกับไก่พื้นเมือง
อื่น ๆ แต่หงอนเป็นชนิดหงอนจักร (single type) ดังแสดงในรูปที่ ลักษณะขนงอกช้านี้
Horst (1988) รายงานว่าเป็นลักษณะเด่น และเนื่องจากเป็นยีน (gene) ที่อยู่บนโครโมโซม
เพศ (sex-linked) จึงพบเฉพาะเพศผู้เท่านั้นที่มีลักษณะขนงอกช้า

รูปที่ 11 ตะเภาทองเพดผู้

รูปที่ 12 ตะเภาทองเพดเมีย

โก้ตะเภททอง

โก้ตะเภททอง เชื่อว่าไม่ใช่โก้พื้นเมืองไทย แต่มาจากชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานในภาคใต้ ในระยะแรกจะพบอยู่ในจังหวัดยะลาและปัตตานีเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันพบว่ากระจายทั่วไป ลักษณะลูกโก้จะมีสีเหลืองอ่อน แต่เมื่อโตเต็มวัยจะพบว่าเพศผู้จะมีสีน้ำตาลแดง และจะพบสีด้าที่ และผิวขนส่วนบนของขนบิน และขนรองปีก ส่วนสีขาจะพบอยู่ที่ขนหางและขนบินสองขนแรก

ตัวเมียจะมีลักษณะสีน้ำตาลขาว แต่ขนที่คอ ขนบิน ขนรองปีก และขนหางจะมีสีด้า ผิวหนังมีสีเหลือง และหงอนเป็นแบบหงอนกุหลาบ (rose type) ดังแสดงในรูปที่ 11 และ 12

โก้เก้าซัง

โก้เก้าซังเป็นโก้พันธุ์พื้นเมืองของจีนที่มีขนาดใหญ่ เพศผู้ที่โตเต็มวัยมีน้ำหนัก 4.5-5.5 กิโลกรัม เพศเมียมีน้ำหนัก 2.8-3.2 กิโลกรัม ลักษณะทั่ว ๆ ไปเพศผู้ขนลายเหลืองน้ำตาลขาวตลอดลำตัว (ดังแสดงในรูปที่ 15 และ 16) ยกเว้นปีกมีสีน้ำตาลเข้มและขอบปีกจะมีสีด้าแซม ส่วนหางจะมีสีด้าแซมขาว เพศเมียมีขนสีเหลืองน้ำตาลตลอดทั้งตัว ยกเว้นขนปีกและขนหางมีสีน้ำตาลปนด้า หงอนเป็นชนิดหงอนจักร สีผิวหนังเป็นสีเหลือง โก้พันธุ์นี้มีประสิทธิภาพในการสืบพันธุ์ต่ำ และต้องการสภาพการจัดการเลี้ยงดูที่ค่อนข้างดี แต่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง โก้เก้าซังนิยมเลี้ยงกันเฉพาะในจังหวัดยะลา

โก้เซียงไ้

โก้เซียงไ้เป็นโก้พันธุ์พื้นเมืองของจีนเช่นกัน เพศผู้ที่โตเต็มวัยแล้วจะมีน้ำหนัก 3.5-4.5 กิโลกรัม เพศเมีย 2.6-2.9 กิโลกรัม ลักษณะทั่ว ๆ ไป (แสดงดังรูปที่ 17 และ 18) เพศผู้มีขนสีน้ำตาลแดงตลอดลำตัว ยกเว้นขนปีกจะมีสีด้าแซม ส่วนขนหางมีสีด้าและมีสีน้ำตาลแซมเล็กน้อย ส่วนเพศเมียมีสีน้ำตาลอ่อนตลอดทั้งลำตัว หงอนเป็นชนิดหงอนจักร สีผิวหนังเป็นสีเหลือง โก้พันธุ์นี้มีอัตราการเจริญเติบโตดี และให้ไข่ปริมาณ 160 ฟองต่อปี

รูปที่ 13 เบริงเฟสผู้

รูปที่ 14 เบริงเฟสเมีย

รูปที่ 17 ไก่เซียงไฮ้เพศผู้

รูปที่ 18 ไก่เซียงไฮ้เพศเมีย-ผสม

รูปที่ 17 ไก่เซียงไฮ้เพศผู้

รูปที่ 18 ไก่เซียงไฮ้เพศเมีย-ผสม

นอกจากไก่พันธุ์พื้นเมืองที่มีลักษณะประจำพันธุ์ที่สามารถจำแนกได้อย่างเด่นชัดแล้ว พบว่าในภาคใต้ยังมีการเลี้ยง ไก่พื้นเมือง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับไก่พื้นเมืองทั่วไป แต่มีลักษณะเด่นเฉพาะ ได้แก่ ลักษณะไม่มีขนที่คอ เรียกว่า ไก่คอลอก หรือไก่คอล่อน ซึ่งพบว่าเลี้ยงกันมากในจังหวัดน่าน ซึ่งลักษณะไม่มีขนที่คอก่อน Horst (1988) อธิบายว่าเป็นลักษณะข่มไม่สมบูรณ์ (incomplete dominant) ดังนั้นลูกไก่ที่เกิดขึ้นจึงอาจจะมีขนที่คอกปรกฏ ซึ่งไก่ที่มีลักษณะเช่นนี้จะมีความสามารถในการระบายความร้อนและความแข็งแรง แต่มีอัตราการฟักออกลดลง

ไก่ดำ มีลักษณะสีดำตลอดทั้งตัว ไม่ว่าจะเป็นปาก ลิ้น หน้า หงอน ผิวหนัง ลำตัว เล็บ แข้ง ขา ซึ่งพบว่าเลี้ยงกันบ้างในจังหวัดสงขลา และสตูล ลักษณะดังกล่าวนี้ Horst (1988) รายงานว่าเป็นลักษณะเด่น (dominant) ซึ่งมีการผสมพวงสาร เมลаниจึงทำให้มีสีดำ ไก่ดำที่เลี้ยงกันนั้นเชื่อว่านำเข้ามาจากประเทศจีน

จากการศึกษา ไก่พันธุ์พื้นเมืองแม้ว่าจะมีลักษณะความสามารถสูงในการทนทานต่อสภาพแวดล้อมและการจัดการที่ไม่ดี หากินเก่ง นอกจากนี้ความสามารถในการผสมติด (fertility) อยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 85 แต่มีลักษณะสำคัญทางเศรษฐกิจหลายลักษณะที่พบว่ามีความด้อยในไก่พื้นเมือง แสดงดังตารางที่ 2 3 และ 4 จากตารางจะเห็นได้ว่า อัตราการฟักออกมีความแปร

ตารางที่ 2 ลักษณะที่สำคัญของ ไก่พันธุ์พื้นเมือง

พันธุ์ไก่	น้ำหนักตัว (กก.)		ชนิดหงอน	สีผิวหนัง	สีเปลือกไข่
	เพศผู้	เพศเมีย			
เหลืองหางดำ	3.1-3.4	1.9-2.4	กุหลาบ	เหลือง	น้ำตาล
เหลืองหางขาว	3.1-3.3	1.8-2.4	กุหลาบ	เหลือง	น้ำตาล
ประตูทางขาว	3.2-3.4	1.9-2.3	กุหลาบ	เหลือง	น้ำตาล
ประตูทางดำ	3.0-3.3	1.8-2.3	กุหลาบ	เหลือง	น้ำตาล
ตะเภาทอง	3.1-3.3	1.8-2.2	กุหลาบ	เหลือง	น้ำตาล
เขียวไข่กา	3.3-3.6	1.9-2.4	กุหลาบ	เหลือง	น้ำตาล
เบตง	2.0-2.5	1.5-1.8	จักร	เหลือง	น้ำตาล
เก้าช้าง	4.5-5.5	2.8-3.2	จักร	เหลือง	น้ำตาล
เขียงไธ้	3.5-4.5	2.6-2.9	จักร	เหลือง	น้ำตาล

ตารางที่ 3 อายุและน้ำหนักตัวของ ไก่พื้นเมืองพันธุ์ต่าง ๆ เมื่อส่งตลาด

พันธุ์	อายุ (สัปดาห์)	น้ำหนัก(กิโลกรัม)	
		เพศผู้	เพศเมีย
เหลืองหางดำ	18-23	2.2-2.6	1.5-1.8
เหลืองหางขาว	18-23	2.2-2.6	1.5-1.8
ประดู่หางขาว	18-23	2.3-2.6	1.5-1.9
ประดู่หางดำ	19-23	2.3-2.6	1.5-1.9
เขียวไข่กา	18-23	2.3-2.7	1.6-2.0
ตะเภาทอง	17-21	2.2-2.6	1.5-1.8
เบตง	21-26	1.8-2.0	1.3-1.5

ตารางที่ 4 จำนวนไข่ อัตราการผสมติด และอัตราการฟักออกของ ไก่พื้นเมืองพันธุ์พื้นเมืองต่าง ๆ

พันธุ์	จำนวนไข่ (ฟอง/ปี)	อัตราการผสมติด (ร้อยละ)	อัตราการฟักออก (ร้อยละ)
เหลืองหางดำ	45-90	89-90	50-95
เหลืองหางขาว	45-90	89-90	50-95
ประดู่หางขาว	40-90	89-91	50-90
ประดู่หางดำ	40-90	89-91	50-90
เขียวไข่กา	43-85	90-91	45-90
ตะเภาทอง	90-130	88-90	85-90
เบตง	85-150	85-90	50-85

ปรวนสูงในทุกพันธุ์ โดยมีค่าร้อยละ 45-95 แต่ลักษณะดังกล่าวนี้สามารถปรับปรุงให้สูงขึ้นได้โดยการใช้เครื่องฟักไข่ไฟฟ้า ส่วนปริมาณไข่ต่อปี และอัตราการเจริญเติบโตจะมีค่าต่ำ ยกเว้นไก่เบตงและไก่ตะเภาทองที่มีปริมาณไข่ต่อปีค่อนข้างสูง ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้จำเป็นจะต้องมีการศึกษาและวางแผนการปรับปรุง เพื่อให้ลักษณะดังกล่าวดีขึ้น ซึ่งอาจจะใช้วิธีการคัดเลือกหรือผสมข้ามระหว่างไก่พื้นเมืองที่เหมาะสม ซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีการศึกษาและได้รับผลตอบสนองดีในระดับหนึ่ง ส่วนในภาคใต้ยังต้องทำการศึกษาต่อไป

ไก่พื้นเมืองยังคงจำเป็นจะต้องรักษาพันธุ์ไว้ แม้ว่าการตอบสนองทางด้านพันธุกรรมจากการผสมพันธุ์โดยการใช้พันธุ์แท้ (pure breeding) จะให้ผลการตอบสนองน้อย แต่ยังมีประโยชน์ในการสร้างสายพันธุ์ (line breeding) สำหรับสภาวะการเลี้ยงดูในชนบทเพื่อให้ได้รับผลดี เนื่องจากได้รวบรวมความสามารถหรือลักษณะที่ดีของไก่พื้นเมืองแต่ละพันธุ์มารวมไว้ ซึ่งการที่จะใช้พันธุ์ใดในการวางแผนการปรับปรุงพันธุ์จำเป็นจะต้องมีการศึกษากันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. กนก ผลารักษ์. 2528. การปรับปรุงการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในระดับหมู่บ้าน ในนิคมสร้างตนเอง. รายงานผลงานวิจัย โครงการเร่งรัดจัดที่ดินในนิคมสร้างตนเองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรมประชาสัมพันธ์และมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
2. กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2531. ไก่พันธุ์พื้นเมือง วารสารเศรษฐกิจการเกษตร. ฉบับที่ 92.
3. กาญจนา บันสิทธิ์, ธีระพล บันสิทธิ์, อภิชัย ศิวประภากร, สมพงษ์ ฉายยุทธ, พรรณศรี สากิยะ และสาโรจน์ ศิริจรพันธ์. 2531. การศึกษาหาระดับความต้องการโปรตีนและพลังงานสำหรับไก่พื้นเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
4. ประจิม สุขุมประการ. 2531. การเลี้ยงไก่ชน. วารสารสัตว์เศรษฐกิจ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 96:23-29.
5. Horst, P. 1988. Native fowl as a reservoir for genomes and major genes with direct and indirect effect on the adaptability and their potential for tropically orientated breeding plans.
6. Petersen, J.B. 1991. Catalogue of the Native. Poultry of southeast Asia. Food and Fertilizer Technology Center, Taiwan.